

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 24. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára évi negyvedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

A „nyitlér” cikkek sora után 20 kr. előfizetés mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, oct. 6.

(D.) Báró Jósika Lajos Kolozsmegye főispánjának a tegnapi megyei választmány előtt tartott beszédét itt alább adjuk közre; lehetetlen azonban azon fontosságot, a melyet annak a főispán ur politikai személyisége, s a szónoklat programmszerűsége miatt tulajdonunk kommentar nélkül hagynunk.

Mi, kik a haza alkotmányos korszakából maradtunk hátra, hogy egy tizenhét éves provisorium alatt életkorunk legszebb korszakát politikai tértelenségben vesztessük el; még visszaemlékszünk azon időkre, midőn sérelmi országgyűléseinken apró jogelvek védelmében s ostromlásában határozódott a pártok vezetőinek népszerűsége s népszerűtlensége; de midőn egyszersmind a polgári szabadság nagy eszméi készültek előre, az ellenzék sebesen kívánt haladni az európai eszmék után: a jogegyenlőség, az örökvalóság eszméje mind nagyobb tért vívott, szabad birtokot kívánt a közszelem, szabad birtokban szabad polgárt, szabad polgárban független hazafit, a ki az addig magára küzdő nemességnek segélyére jön egy közössé vált alkotmány védelmére.

A fiatalabb nemzedék koránál fogva nem osztozhatott azon akkori közvéleményben, melyből a mostani idők felett alapos ítélet hozhasson, s csak a mi traditioinkból tudhatja, mily szenvedélyességgel folytát a pártharcok gyakran igen csekély sérelmi kérdés felett. Ezen politikai ellenségeskedést ismerve, lehet méltatni azon nagy egyetértés horderejét, mely ma a régi pártok maradványai közt nyilatkozik, s mely tanúsítja, hogy nem volt soha magyar párt, mely a haza önállását áruba bocsátaná. Kolozsmegye főispánja, élén állott legutóbbi országgyűléseinken a conservatív pártnak, és mi, akkor még fiatalok, azon lelkesedés folytán, melyvel életkorunknál fogva is az ellenzéki eszmék iránt viseltettünk, még nem is gondoltunk arra, hogy a kísérletnek mily nehéz napjai várnak reánk, melyekből meg fogjuk tanulni, hogy tisztelettel viseltessünk minden pártárnyalatok iránt, a melyek a törvényesség, az alkotmány sorompóin belül vannak, s buzgalommal, de szenvedély és gyűlölet nélkül vitatkozunk azon téren, a hol törvény magyarázatokról van szó; midőn jöhetnek idők s pártok állanak elé, melyek a törvény omladékain tombolnak, s jöhetnek idők, hogy a törvény felforgatása ellen minden addig tusakodó alkotmányos pártok kötelessége lehet erős phalanxban egymás mellett vállaltatni állani meg.

Ma az egykori erdélyi conservatív-párt vezérének hallottunk programmszerű szónoklatát, és azt mi épp oly örövendetnek, mint tanulságosnak és a magyar közszelem szabadelvű emelkedettségét határozottan jellemzőnek találjuk.

B. Jósika Lajos nem volt az, a ki az 1848-iki eszméket siettesse; azonban oly alkotmányos párt vezére volt, mely habár igen aggodalmaskodott az elszármások miatt, de álláspontja mellett is belül állott az ország alkotmányán, s megtanulta azt, hogy valamely törvény hozatala vagy megváltoztatása mellett vagy ellen alkotmányosan küzdeni polgári jog, s elveink iránti kötelesség; de másfelől a többségen alapuló törvényhozás által decretált törvény szentséggé válik, melynek minden polgár engedelmeskedni köteles, s melyet így, mint pozitív törvényt, saját meggyőződésével kiegyeztetni kell.

Bárá Jósika nem sietteté az 1848-iki democraticus eszmék kimondását, de miután az ország, melynek ő tagja, kimondá az egyenjogúságot, s a fejedelmek kinek hűségében s szolgálatában családja nagy szerepet vitt, szentesíté az ország által hozott törvényt, azonnal ezen szentesített tény előtt a párt-nézet elnémult; s im az alább közlendő beszéd tanúsítja, hogy a már hozott törvény minden legitimistának meggyőződésévé válik, kezességet nyújt arra, hogy a jobbágy felszabadulás, s a mérsékelt democrat alapok, melyek alkotmányos fejlődésünk tovább alakítására irányzóul elfogadtattak, nem azon lázas időkben fölmerült ephemer eszmék voltak a nemzet agyában; s azok ma még kevésbé tekintetnek olyanoknak; de törvényes tényekké válván, a nemzet legmérsékeltébb

pártjainak is meggyőződésébe átmentek, s így pozitív iránynyá váltak.

Az alkotmányban ujjoncz theoretikus fejek nem ismerhetik az alkotmányos nemzetek s egyének erős jellemvonását a hozott törvények tiszteletében, s nem tudják megérteni, hogyan történhetik az, hogy a magán vagy kászt-érdekeire nézve legkedvezőbb rendszabályokkal a legkedvezőtlenebb pozitív törvényt sem cseréli fel az alkotmányos honpolgár, s hogy még oly férfiak is, kik egykor a kormány hatalmát tulerélyvel szerették gyakorolni; visszatérnek ott, hol az erőhatalomnak alapja többé már nem a törvény, hanem a törvény mesterséges kijátszása s eltiprása.

Sőt a magyar hamarabb szolgálni kész királya dictatorságának, melyet rendkívüli idők által igazolva képzelhet, mint cselszövőnyes kormányférfiak machiavelismussának, a kik hamis látszatokkal akarják helyettesíteni az önkényt s nagy ígéretek otcroyálnak, hogy a népet a pozitív jog sarkából kiforgassák.

Im ez utóbbi módhoz nyult a lelépett bureaucratius kormány; eléltolta az ezerfeji bureaucratia, a mely bejut a családélet szentélyéig, közből áll, midőn a jegyes ívjesét meg akarja csokolni, gyámsága alá veszi az urat, midőn cselédjének parancsol, megszabja a földmívelőnek: minő terményeket természetesen s hová építse kunyhóját; megszabja a tenyésztőnek: minő fajokat honosítson; kilesi az íszákoszt: mennyi bort fogyasztsz, a gurmándot: mennyi húst eszik? mindezt azért, hogy mind több adót vethessen a népre, melyből aztán az oroszlanysrészt ő zsebeli el; s midőn istállóba, pinczébe, konyhába bekatlanozott, összegyűjti a népet, ráparancsolja a szavazás jogának gyakorlását, megválasztatja magát törvényhozóvá, s a nemzetet attól is megkíméli, hogy a parlamenti vitákkal rongta magát; ő, a mindenható bureaucratia, annyira gyámja és apja a nemzeteknek, hogy annak jogát is helyette gyakorolja.

Jól esik az ország egy régi tisztviselőjének alábbi szónoklatában elítélve látnunk legelőbb is a bureaucratiai formát, mely mint a muszka-tövis, a hová beharapozott a szabadság minden plántáját előli, s tenyésztésének bujasága miatt csak a legnagyobb elszántság, szorgalom s örök ovakodás által kiirtható.

És jól esik ugyancsak e szónoklatban az ország egyik legkitünőbb főnemes családja tagjának, s főként oly férfinak, ki a népszerűséget soha sem kereste, sőt éppen az aristocraticus-conservatív párt vezére volt, ajkairól hallani az emberi jogegyenlőség, a valódi és az oclocratia örvénye felé nem szédelgő democratia nemesebb irányu tanának teljes méltatását.

Jól esik egy férfiutól, ki annyi felszabadult jobbágy ura volt, s kinek jobbágysai éppen a nem-magyar jobbágyok sorából voltak, hallani az erdélyi külön ajku népekhez intézett azon emelkedett testvéries szózatot, mely maga elég kezességet nyújt, hogy nemzetünk legconservativebb rétegei sem csüngenek többé a régi magyar aristocrat előjogok tulvittebb követelésein; s hogy a magyar minden néppel, mely a szabad honpolgárság fogalmához fölemelkedni képes, örömet szorít kezét, s örömet osztozik vele a közös haza mult vívmányaiban s jövő szabadságában.

Nem egy emberiségért rajongó fiatal kedély mondá ki amaz eszméket, nem egy szegény sorsból föllemelkedett tekintély, ki a türt szenvedések fájdalomait ismerve, melyek részvételt vonsozik azon rétegekhez, melyekről csak most hullottak le a szolgaság lánczai; de hatalomban, kényelemben nevedett férfiú ajkairól hallhatják külön néptörödékeink az egyetértésre hívó szózatot; s nem oly férfiutól, kinek tán a mult idők rém emlékei lelkében a jövő idők hasonló rémlátásainak ijedelmét hagyták volna hátra, mert hisz a kinek a fegyver élvezet, az nem érzi a rémlátás gyöngeségeit, sőt midőn a mese bárányáról beszél is a szónok, az erő érzetével fölfedezi, hogy a bárány körmének is van hegye, ha kell.

Nem képmutatás tehát, hanem a törvény tisztelete által igazolt szózat az, melynek kimondásán nem azért örövendünk, mintha

a kimondó mérsékelt egyéniségében kezesség volna arra nézve, hogy azok, a kikhez intézve van meg is értik, s engedelmeskednek a megdönthetetlen igazságnak és jó akaratnak; de e programmszerű szónoklatban a nemzet régi pártjainak az ország alkotmányos eszmében közegyetértését, s megnyugvását látjuk, s ehhez képest ezen nyilvánítás elégtételül szolgál azon gyanúsítások ellen, melyeket országunkon végig kiabáltak azon időben, midőn a magyar nemzet ajkaira lakat volt verve; elégtételül azon ferde bujtogatások ellen, melyekkel a könnyen hívó népet hálóba keríteni törekedtek; elégtételül a dispositionsfond alapján élődló hirlapi levelezők azon durva gyanúsításai ellen, mintha nálunk az aristocratia, a népszabadság s polgári jogosultság megrottására, sőt mi több a jobbágy felszabadulásról hozott pozitív törvény megsemmisítésére törekednék, vagy törekedett volna valaha; s mintha a magyar alkotmány restitutiojában a régi kiváltságok s rendi állapotok visszahatása kívánna szerepelni.

Midőn így a nehéz megpróhálhatóságok után a régi pártokat a törvényesség közös álláspontja körül ma már egyesítve láthatjuk, a kormány és a népek világosan felfoghatják törekvéseinket. Mi a királyság közös törvényhozásiában soha sem fogjuk megtagadni azon eszméket, melyeket az emberiség köz meggyőződésén okulva, 1848-ki törvényhozásunk is elfogadott, a nélkül, hogy csökönnyösen ragaszkodnánk az írott törvényhez ott, hol a törvényhozás feladata lesz, azt a természet és ész törvények után folyvást idomítani.

De minden pozitív törvény kútforrása csak a korona s az ország és törvényes képviselőtének egyetértő megállapodása; és így semmi állapotot, mely e téren kívül esik, törvényesnek el sem ismerhetünk, míg azt a törvényhozás, és pedig egyedül a pozitív törvényeken alapuló törvényhozás törvénynyé nem szentesítette.

E nézetben közöttünk nincs pártkülönbség, mert a haza évezredes alkotmányát semmi kecségtetésre egy valódi honpolgár sem teszi soha koczkará, s az érdekek és kívánalmak kielégítése semmi más, mint csakis a tiszta jogfolytonosság után történik, azon jogfolytonosság útján, melyet sem az absolutismus, sem a verwirkt elmélet, sem tizenhét év kinszenvedései a nemzet kebeléből ki nem irthatott, s egy évszázados hosszú kísérlet sem volna képes kiirtani.

Mert meg vagyunk győződve, hogy egyedül a legitimitas utja vezet azon dicső cél felé, melyet az alábbi szónoklat végső sorai tölmécsolnak, hogy poraink egy szabad és boldog haza földjében pihenhessenek.

Kolozsmegye választmányi gyűlése october 6-kán.

Tegnap tartá Kolozsmegye választmányi gyűlését Kolozsvárt a redouth teremben, a mikor is a választmányi tagokon kívül még népes közönség is megjelent. Főispán branyicskai báró Jósika Lajos ő méltósága a gyűlést a következő beszéddel nyitá meg:

T. választmányi gyűlés!

Ő c. kir. Felsége, legkegyelmesebb Urunk, ezen nemes megye kormányát reám méltóztatott bízni. Ő Felsége ezen kegyelmes rendeletének, midőn hivatalos engedelmesseggel magam alája vetem és újból a hivatalos pályára belépek, első teendőm magammal tisztába jönni, mi a cél, melyre hivatalos és kifolyólag politikai állásomban kell törekednem? mi az út, melyen ennek elérésére kell előre haladnom. — És ha a kitzított cél elérésére alkotmányos állásunk megkívánja, hogy a megye rendének közremunkálásokra számíthassak, már első felleptemmel úgy kell nekem a t. közönség előtt állanom, hogy mindenki tudhassa és ismerje politikai életem, hivatalos munkálódásim vezérelveit. Boosánat, ha jelen válságos állapotunkat tekintve, ezek kimagyarázására több időt foglalok, mint mennyit beköszöntés ünnepevényének a szokás rendesen enged.

Másfél évtizedt eltel, hogy hazánk ősi alkotmányos állásából kiemeltetett. Mérges surlódások, a nép elszegényülése, egy általános elégtelenség, azóta tett minden experimentumok szüleménye. — Én azon államférfiakat, kik ezeket előidézték, vádolni nem akarom. Ők azt hitték, hogy az eszméjökbe felállított theoriák százados érlelésen keresztül fejlődött tényeknek feljűl állanak. Azt hitték,

hogy, a mit asztaluknál kigondoltak, az osztrák állam népeinek jólétet, az uralkodásnak hatalmat és állandóságot fog szerezni.

De arra nem gondoltak, hogy a nép lelkebe századok óta gyökerezett növények kiirtása, erejüket feljűl mulja. Hogy az ezek helyére tett tiltványok mily bajosan fogamzanak, mily bizonytalan zseggjűkben ápolások, és ha szerencse kedvezne is, mily későn adhatnák árnyékot, gytűmölcsőt az ezek után sovárgó népek.

Felséges Urunk mély belátása keresztűl hatott azon homályon, mely politikai láttérűnket fedte. Öröteljes akaratja szélyelyszakítja azon bálót, mely ősi szabadságainkat horította, és előtűnk áll egy új aera, mely levert kedélyeinket ébreszt, és így szebb és biztos jövőnek nyit útát. Örömteljes kebellet fogadjuk ő Felsége mély belátással tett határozatait, tiszteletteljes hálás érzettűnkkel azzal bizonyítva, hogy ő Felsége sziveink óhaját, népei boldogítását teljes mértékben eszközölő szent céljai előmozdítására minden erőnk, minden tehetőségűnk szenteljük.

A keserves emlékeztű multakat felejtentűnk kell ott, hol hatalmas urunk kegyelme feljűlemelt, hogy az idők sulya ujabban nyombasson. Egy feladat áll előtűnk, melynek kivitelére minden feltalálható erőt összpontosítanunk kell. Okosság felhasználni itt azon erőket, melyek az állam kocsiját tévutra vezetni netalán segítették, ha tiszta szándék és jóakarát mutatkozik, bennűnk ott elősegíteni, a hol hazafi indulattal a közjó előmozdítására munkálódni törekedűnk.

Ősi alkotmányunkhoz ragaszkodó pártunk, a közelebb mult időkben, egy királya iránt tiszteletteljes, de a kormánygal szemben hajthatatlan erőű tudott kifejteti. Legyen most feladatunk meggyőződésűnk a hazába terjeszteti, hogy a mit bálult a világ, most helyeselen is, méltányolt a Felség, most örömmel és bizodalommal pártolhassa is.

De bármily tiszta legyen is a szándék, mely keblűnket lelkesíti, bármily hatalmas támaszunk Felséges urunk szent akaratja, hogy a régi rendszer változtatásával nagy nehézségek állanak előtűnk, tagadhatatlan. Mert éppen oly rendszernek, mely magában már omlik egybe, egyik szomoru következése, hogy romjai eltakarítása legjobb erőnk igen is gyakran felemészti. És ily terhes munka feladatunk első lépése levén; vessűnk egy tekintetet, azon akadályok, melyekkel küszködűnk kell? és mi módon lehessen ezeket legyőzni?

Egy terhelő maradványa a polczról lelépett kormánygal bureaucratiai hatalmának kifolyásai.

Mi az a bureaucratia, mely ellen mindenfelé annyit kiabálunk? kéri valaki. A bureaucratia (hivatalnokai uralkodás) egy oly hatalom, mely felső körűkben csomósulva, ágazatait a nép minden rétegei felett elterjesztű; mely kinővéseinek adja az erőű, hogy minden hatalmat magához szivhasson; mely a Felség és nép közű tolja magát, hogy mindkettűn feljűlemelkedhessen. Az absolutisticus államban, a Felség eleibe áll, hogy fonadéka fátyola lépje a jót akaró uralkodó szemeit; az alkotmány színe alatt satellesei által kergetű a népet erőszaka jármába, és ha a democratia polgárainak táborára szövegűt kiterjesztű, a szabadság színe alatt az elnyomattatás legtlűzűb foka rejlik. Gyámsága alá vetű a szó szabadságát, gyámsága alá teitűnk, vagyonunkat és pedig egy oly gyámság alá, mely alól menekűst nem enged. Az egyenlőség szép címje alatt minden emelkedűt elnyom, hogy magát mindenben feljűlállithassa. Mint a gyom és dudva befészkelű magát az ápolt növények gyökerei közű, a honnan csak nagy gond és fáradság bajjal tudja kiirtani.

De bármily hatalmas ellenség is álljon itt velűnk szemben, ezt legyőzni erőűre találunk legelőbb is: az ősi alkotmányunk által felállított municipális rendszerben. Municipális rendszerűnk tudta ősi szabadságainkat százados idegen befolyások mellett fentartani. Municipális rendszerűnk a közűnkbe férkűzt bureaucratiai befolyást megtűrni képes lesz. Municipális rendszerűnk szabadságunk paizsa, a nép politikai fejlődésének rugója, a körűlményekhez alkalmaztatva biztosithatja a kormányt, hogy a bureaucratia befolyása nélkül is a nép szabad mozgalmai a törvény és józan okosság körűlsabta határait tul nem lépik.

Egy másik fegyver, a bureaucratia elterjedtt hatalmának megtűrsére, ha független állásu hazánkfi olyan hivatalos állások elfogadásától nem vonakodnak, melyekre a Felség parancsa, a közvélemény bizodalma felszólítja.

Egyáltalában nálunk a hivatalokat betöltűni jelentkezőkben biány nincsen, de megvallom, midőn a nép szabadságainak igen is gyakran hivatalnokai független állása biztosítéka; midőn tagadni

nem lehet, hogy igen is gyakran az anyagi független állás a szellemi függetlenségnek bázisa, és az egyes ügy, mint közvagyon záloga: el nem bálghatatom azon óhaját, miszerint olyan állásokat, melyek függetlensége szabadságunk záloga, melyek a birtok-kimutatás által az egyesek úgy, mint az állam vagyona biztosítékja, azon egyéniségek is elfogadni ne vonakodjanak, kiknél ez áldozat.

Távol állok attól, hogy szegény legényt becsületes kereset-módjától megfosztani akarjak; de nem szeretném hazánkban a hivatalos állást oda törpítve látni, hogy meggazdagodás eszköze legyen; nem odaemelnem, hogy fiatalágunk csak ezt tartsa tekintélyes élet-állásnak. Egy jól elrendezett köztársaságban mezzei gazdálkodás, ipar és kereskedés kell hogy utat nyissanak a szorgalom és helyes számításnak vagyont szerzeni. Ezeket kebelében ápolni, elősegíteni, a kormány egyik főkötelessége. És ha vagyonos, úgy mint vagyontalan műveltebb fiataljaink itt szép mezőre találnak, nem lesznek annyian kénytelenek hivatalos állások ürességét lesve idejüket vesztegetni.

Nagy áldása egy államnak, ha hivatalos személyzet dícséretesen tölti be helyét; de nagy és nagyobb áldás, ha a hivatal körén kívül álló ezek száma szellemi és anyagi ereje oda fejlődött, hogy nem csak mit terem, a nemzeti jólétet emeli, hanem működése a közérdek és szabadság védelmezője is tud lenni.

Ragaszkodjunk azért ősi alkotmányunkhoz. Tekintsük a hivatalos állást, nem mint egy felettünk, hanem mint egy köztünk és mellettünk levő erőt, ne vonjuk meg a közszolgálat terhétől magunkat, ha a közbizodalom kívánja, ott is, hol ez áldozatot kíván, és bátran merem mondani, a bürocracia hatalma köztünk örökre meg van törve.

Egy nagy küzdelem, jelen állásunk bontakozásában, hazánkban a nemzetiségek sűrűsége.

Sokan pengetik azt az eszmét, hogy könnyen, a közjó előmozdítására szükséges egyetértést csak ott lehet eszközölni, a hol egy nemzet lakja a hazát, egy nyelv, egy vallás egyesíti a népet. Én nem vagyok azon vélekedésem. Mert tekintünk északi Amerika egyesült státusát, nézzük Helvétiát, vagy az angol és belga királyságokat, és úgy fogjuk találni, hogy nemzetiség, nyelv- és vallás-különbség mellett sok években keresztül szép egyetértést tudtak kebelében fenntartani. Ezzel szemben Francia, Olasz- és Spanyolország történelmében találunk nemzet- és vallás-egyenlőség mellett mérgegybeütkezések példájára. És innét következtetem, hogy a mikor, és hol előállnak oly befolyások, melyek törekvése a zavarban halászni, a hol a nép gyengesége magát magán érdekek által félrevezettetni engedi, ott egy mozgalmi párt tüngyét mindig fog találni egybeütkezések előidézésére.

Valjon hazánkban, hol 3 nemzet és 4 vallás egyessége az egyetértést és közremunkálást századon keresztül fenn tudta tartani, alkotmányos sorompóinak megnyílása nyújthatott volna alkalmat oly keserves egybeütkezésekre, ha ellenséges indulat nemzeti küzdelemünk nevelésére, és alkotmányunk letiprására nem törekedett volna ezt felhasználni.

Egy folyam partján állanak a farkas és a bárány, mondja az ezer éves mese. Így állottak Erdély különböző nemzetei, a kegyelem forrása előtt, hogy ennek hullámaiból erőt merítsenek, a multnak emésztésére, a jövőnek elkészítésére. Felül állott a farkas, ennél sokkal alább a bárány. Kik voltak azok, kik a kegyelem forrásához közelebb állítottak, melyik az, ki csak háttérben találhatott helyet, itt kijelelem nem szűkség. Miért zavarod vizünket — mondják a fentebb állók. — Hogy zavarhatom én vizedet, felel a másik, midőn a folyam vize egyenesen hozzátok vezetettik, és én csak azt kapom, a mi nálatok lejárt, töletek megmaradt.

Igaz, úgy van, folytatják az első. De eddig jóléttünk, előhaladásunkat te voltál, ki mindenben akadályoztatad, és minden jelen és mult nyomorúságok töled jön. Tölem? Kérde az alatt álló. Tekintetek vissza, mi volt kis csoportotok szabad intéstitióknak századokon keresztül védbástyája? Kinek minden törekvése, hogy a mint ti ősi alkotmányunk fenntartásának segédjei, úgy mi is a tiétek biztos támaszai lehessünk.

Tekintsd te is körül magadat nagy tömeg, melyet alkotmányos fejlődésünk testvéri szeretettel felkarolt. Tekintsd körül magad világszerte, a hol nemzetiség képviselve, a hol ezt uralkodni látod és találni fogod, hogy sehol fejlődésének annyit, szabadságának oly nyílt tér adva nincs, mint az, melyet alkotmányunk nyújt. Nem adta ezt a ti mozgalmatok nyomása — nem a felsőbbség parancsa, nem külföldi nézetek terjedő hatalma; hanem adta alkotmányunknak azon fejlődése, mely az idő, kor terjedő kívánságainak élére állva, maga után húzta az egész osztrák birodalmat és ennek nyugati szomszédait.

Ha nem is ti, mondják tovább az első, de őseitek azok, kik ellen méltó vádakat emelhetünk. És ekkor:

De itt mesém folyama megáll, és ha a testvér-nemzetiségeket nem is akarom azzal gyanúsítani, hogy bennünket mint a farkas a bárányt szíjjel szakasztani gondolkodnak. De arra figyelmeztetnem szabad, hogy a magyar, mint a multak bizonyíték, nem az a bárány, mely nagyhatalmak által is magát bántatlan marozangoltatni engedi. Figyelmeztet-

nem, hogy fölöttünk áll egy nagy tekintély, melyhez mindnyájan mely tisztelettel és bátortalan bizodalommal fordulunk, és ez királynk atyai szíve Ennek szárnyai alatt nincs mit egymástól tartanunk. De van okunk legszorosabban egyesülni, hogy dicsőségét és hatalmát külső jóllétünk, alkotmányos szabadságunkat belső ellenségeink ellen oltalmazni képesek legyünk.

T. román atyafiak! A mult, jelen, és (ha az Isteni gondviselés az enyimeket továbbra is szülte földemen fenállani engedi) a jövő az én, és családóm létezését annyira nemzetiségtekhez csatolta, hogy jólételetek eszközölni, bizadalmatokat megnyerni nemcsak kötelesség, hanem tulajdon érdekem is kívánja. És ha az igazság szentségét meggyőződés ellenére nálam semmi sem tántoríthatja: engedni ott, hol engedni lehet nálamnál seink sem később. Halljátok azért szavam, s ha annyi erőt ezeknek nem is tulajdoníthatok, hogy benneteket vezérelhessen, jó szándékom megérdemli, hogy legalább fontolóra vegyétek.

Két nagy, és hatalmas nemzetiség közé szorulva, a magyar és románok közös feladata, azon közfalat képezni, mely az azok egybeültetését gátolja. Egyetértve a nagy feladatnak megfelel, és Európa egy jelentőségét képezhetik; egymást gyengítve, azok martalékja lesz. Azért nekünk magyarok a román nemzet értelmiségét, fejlődését elősegíteni, emelni kötelességünk és érdekünk. Hanem méltán meg is várhatjuk a románoktól, hogy ők is nemzeti szabadságaink, fejlődésünk akadályai ne legyenek. Szomorúan kellett az utóbbi időkben tapasztalnom, hogy sok román államférfi nemzetisége lovagjának csak akkor tartotta magát, ha magyar érdeket sértetett. De kedvetlenül látom azt is, hogy a magyarok visszatörési vágyát mutattak. Ezt csak a bürocracia izgatásai következtetésnek tartottam, mert ez emelte az egyik rész embereit óhajtott hivatalos állásokra, a mely ellen boszus indulatját a másik visszatartoztatni nem tudta. Megszűnt a centralisált bürocratismus hatalma, és meg fog szűnni befolyásának azon szüleménye, mely nemzeteket, kiknek együtt kell élnie, egymással szembe állít.

Századok lefolyta a magyar alkotmány-élet képességét bebizonyította, de bebizonyította az újabb kor, hogy az idő szellemét is fel tudja fogni. Szabadelvéleg nyújtott kezét nemzetiségek azon részének, mely az alkotmány sorompóin kívül állott. Ugy, hogy most néposztály, vallás és nemzetiség különbség nélkül törvény előtt mindenki egyformán áll. Méltán várhatjuk tehát, hogy ti is nemzetül ezen alkotmányhoz ragaszkodjatok, ebbe bizatok, nem pedig azon távol állók pártfogásába, kik a bizonytalanság örvényébe evezve, magokat otthon sem voltak képesek fenntartani.

Más tekintélyvel fenálló nemzetiség hazánkban a szász nemzet.

A szász nemzet történelmét tárgyaló munkáját egy tudós tanár urnak olvasva, kedvetlenül lepett meg, hogy az egész hosszú munka folyamán keresztül szász honfitársait a testvér nemzetek, és más vallás követői ellen boszusan ingerli. Elismerem e munkában kiemelt, dicső tulajdonait a szász nemzetnek, mely szerint egyetértés, és kitartással annyi viszontagságok között magát fenntartani tudta. Nem tagadom azt is, hogy századok lefolyása alatt egyszer is, máskor is surlódások fordultak elő a különböző nemzetiségek között. De a népesedés milliók között 180 ezer szász, minden tölem elismert szép tulajdonai mellett is sértetlen institutioit fenn nem tarthatta volna, ha hatalmas ellenségek visszatartására a testvér nemzetekbe biztos támaszra nem talál. Elismerjük mi, hogy hazánk emelkedését sok dolgoknak a szászoknak köszönjük. De a szász se tagadja, hogy a magyar alkotmány szabadságuk institutioik kútfeje és védelme. Az idők változtak, és ezekkel a szász főnökök törekvései is, és ha a magyarok, minden közöttük előfordult változások mellett is, a szász nemzet szabadságát sértetlen fenhagyni törekedtek, a szászok magok hagytak fel ezzel egy remekért, melynek közös ősi alkotmányunkat odavetni képesek voltak. De bármily sötét jellemzete legyen is a közelebbiből mult időnknek, azért esiggedünk nem kell. Él a nagy német nemzet szabadságért lángoló fiatal szelleme, a szász fiatalág lelke és mozgalmába már-már mutatkozik. Él a higadtabb kor nagyobb részénél azon meggyőződés, hogy a magyar a szász szabadságainak ellene soha sem volt. És midőn a Felső büls átlátása elutasítja elleneink hatalma nyomasztó jármát, bizodalommal várhatjuk, hogy a szász nemzet nagy többsége is azon alkotmányos fejlődés előharcosa lesz, mely szabad institutioinak anyja, és mindig védőszlopa volt.

Az állam jelen viszonyai között a kibontakozás terhének sulya talán leginkább rajtunk, magyarokon fekszik. Ősi alkotmányunk fenntartása, ennek palladiuma nemzetiségünk ápolása, a köztünk, és körülöttünk álló nemzetek igényeinek méltánylása: oly feladatok, melyek nem csak elhatározott magatartást, hanem mély és komoly megfontolást is feltételeznek. Ezen kérdések megoldását tárgyalni itt feladatunk nem lehet. Hanem a mennyiben jelen hivatalos állásom kifolyásaival egybekötöttében lehetnek, meg kell említenem, hogy én szabadságunk, jólétünk, előrehaladásunk, biztosítékját csak ősi alkotmányunk jogfolytatossága alapján tudom képzelni,

és ehhez ragaszkodni hazafi, de hivatalos kötelességem nek is tartom, hogy azon alkotmányt, melyet a magyar karja pántált, a magyar vére táplált, a magyar szíve védett: a magyar oly tulajdonának tartom, melyben a köztök lakó nemzetiségeket testvéri szeretettel, tökéletes politikai egyenjoggal részesíti ugyan, de azért maga nemzeti jogait háttérbe szoríttatni nem engedheti, hogy én hivatalos állásban választéleket, nemzeti, különbséget esmerni nem szeretek. Tisztelem őseink büls intézkedéseit, mely szerint a középkor sötét felfogásait tekintve, a közigazgatásban a 3 nemzet és 4 vallás igényeit egyensúlyozni tudták. De hódolok a jelen kor felvilágosodott eszméinek, mely az igazság kiszolgáltatásában, a közérdek képviselésében, a hivatalos állások kiosztásában, mindenekelőtt arra van tekintettel: mi és ki tud leginkább megfelelni a közszükség igényeinek.

Mindemellett is ajánlanám magyar vércimnek, hogy ott, hol többségben vagynak, művelti értelmű, tisztá politikai belátású, és részrehajlatlan, igazságszerető román atyáinkat iránt bizodalomok kijelentésében különös figyelemmel legyenek.

Tartozunk mi evel, egy fejlődésben levő nemzet haladás törekvésének Tartozunk magunknak, hogy bizodalommal bizodalmat nyerve, alkotmányos pártunk, nemzetiségünk támaszait erősítsük.

Fejlődésünk egy nagy küzdelme most, midőn alkotmányunk sorompói megnyitottak a demokratikus elveknek fejlődése.

Hogy a nép jól léte, a köztársasági egybekötésnek fő, egyedüli célja, azt mindenki elismeri. De hol vagynak azon korlátok, melyek közt jólétét biztosan eszközölheti? Oly kérdés, melyen nagy államférfiak e mai napig is török fejeket. Én igénytelen nézeteimmel ott állok, hogy magam, családóm, nemzetem, és hazám jólétének, előrehaladásának, legerősebb biztosítékját, a jól alapított demokratikus elvek elintézésében találom. Nem akarok én korlátlan minden hatalmat egy értelem, nyers tömegnek oda vetni. „L' exaltation des principes, n'est pas le sublime des principes.” Mondja Mirabeau. Mi könnyebb mint az értelem tömeget bizelkedéssel, csalfa hitegetésekkel félrevezetni? Mi könnyebb, mint azokat, kiknek az állam fennállása nem érdekek, ennek felforgatására reá bírn? Játékszívből is megtevéris szép címjei alkalmat nyújthatnak az omladékok romjaiból zsebeiket szép zsákmánnyal tölteni ki, a hol ezen mirigy fészket rakott, sebesen terjed, mint az apok lavinái, minden mozdulattal nő, mit utjába talál letipor, egybe ront, mélységbe dönt. Egy rettenetes erő ily mozgalom, egy olyan erő, mely semmivé tenni mindent; felállítani, fenntartani semmit se képes.

Ily alapon terjesztett demotracia csak az önkény, és absolutismus hatalma alá vet. Mint mindennek a világon, a mi gyümölcsöt terem: úgy a demotraciának is ha állandóságot, jólétet akar igény, fokokéut kell emelkedni.

Egy gondos jó atya, ki azt akarja, hogy gyermeke a világbán szabadon álljon, gondoskodik maga idejében arról, hogy magára szabadon megállani képes is legyen, és hogy szabadságában családja, házaja támasza lehessen. Nem avar kezd a nevelését, hogy nekie mindent megenged, még kevesebbé azzal, hogy mindent, mit a gyermek parancsol, megtegyen, anem vezérli a még gyengét; a rosztól el tartóztatja, a jóra reá szorítja, és csak a mint ereje nevededik, elmetehetsége fejlődik, enged több és több szabadságot, belátva, hogy a szabad mozgás, az, mi a szabadságra főképp képessé teszi. Mig végére atyai szíve fő óhaját, élete célját csaknem észrevehetetlen előmenetellel elérte, hogy gyermeke szabadon áll mellette úgy, hogy már nem más, mint a tisztelet és szeretet lánczai csatolják hozzája.

Igy t. gyülekezet kell nézetem szerint az államban a szabadság terjedésének is fejlődni. Egy népnek több szabadságot adni, mint értelmessége bír, romlása, — egy néposztálynak az állam felett rendelkezést adni, melynek az állam fenntartása nem érdeke, annyit tesz, mint a fennállásáról lemondani.

Igyekezünk a nép értelmességét emelni. Igyekezünk érdekeit a fennálló állam érdekeihez kapcsolni. És terjedni és emelkedni fog az erő, mely nem csak a szabadság kútfeje, hanem az állam fenntartásának biztosítékja.

Jelen terhes állapotunk egyik nyomasztó sulya államunk pénzügyonai. Érti ezt a nép minden osztálya. És lehet mondani, ez leginkább a közélettelenségnek forrása.

Mi, csekély részesekéje a nagy birodalomnak, a közös bajt el nem enyészethetjük, csak egy helyes tapintat, és mély belátással vezérelt közremunkálás az, a mi itt segíthet. De azért azon a nagy központot illető feladat mellett, vagynak nekünk is teendőink, melyekkel ezt segíteni kell, t. i. hogy takarékosággal az állam költségeit apasztani, a közdolgok helyes elintézésével az állam kincstárja, a nép vagyoni gyarapodását emelni törekedjünk.

Csináljunk utakat, építsünk hidakat, gondoskodjunk, hogy a mi munka, és költséggel készült, gondatlanság és hanyagság mián el ne romoljan. De soha számítás nélkül erőt ne feszítsünk. A mezei gazda termelő erejét kimeríteni ott, a hol az eredmény kárát nem pótolja; az állam költségeit felhasználni oly mértékben, hogy a költséget feljmuló hasznót ne szerezzon: környülményeink között nagy hiba.

Gondoskodjunk továbbá hivatalnokaink illendő jutalmaztatásokról. Az állam tekintete megkívánja, hogy nagyobb, úgy mint kisebb helyezett képviselői anyagilag is tisztességes állásba helyeztessenek. És minden állampolgár méltán megkívánhatja, hogy azon munkaerő, melyet maga dolgaival megvon, és folytonosan az államnak szentel, pótolva legyen. De azért arról elfelejtkezünk sem szabad, hogy mi nálunk az állam életét szűkségei nagyobbak, mintsem, hogy hivatalnokainkat romlása nélkül fényes állásba helybeztetni képes legyen, és drágán fizessen, ott a hol éppen olyan jól olcsóbban is szolgálnak, a nagy fizetés nem gyökere az államférfi szorgalmának, és részrehajlatlanságának, hanem teszi a jó tisztviselőt mindenütt, és mindenkor a közjó előmozdításának azon vágya, mely egy előrehaladott nép művelt osztályait lelkesíti.

Anyagi jólétünk előrehaladásának egy elkeríhetetlen szűksége a birtok biztonsága. A hol a birtok nem biztos; a hol vetéseket, réteket prédálni, erdőket pusztítani, terméseket gonoszul semmivé tenni szoktak: ott a birtoknak becsé nincs. A hol a birtoknak nincs becsé, ott szegény minden tulajdonos, szegény a népek azon osztálya, mely ezek után él. Én a hivatalos állásom egyik nevezetesebb kötelességének ismerem, a legnagyobb figyelemmel arra fordítani, hogy a birtokot háborító hajlamok megzaboláztassanak, és a ns megye minden rendű polgárait ezennel kérem, sőt várom és reményelem, hogy ezen feladatban nekem segédkezeket fognak nyújtani. Urbéri viszonyaink zavarjai az igaz, hogy ezen feladatot nehezítik. De magas kormányunktól, mely erőttámaszt a közrendességben, a különböző néposztályok egyességében, a birtok biztonságában keresi, annyi évekig halasztott fájdalmas sebek orvoslását biztosan várhatjuk. És ha a 17 évek folyta alatt ébresztett remények, követelések, és állítások vég-elhatározása itt-ott kellemetlenség is érint, de megnyugtató marad mindég, hogy valahára mindenki megtudhatja: mi az övé, és azon Damocles kardja többé felettünk nem függ, mely az egyik, mint a másik részt csak vesztélyllyel fenyegeti.

Midőn a jelen válságos perezt küzdelmeit fejtegetem, az előttünk álló országos gyűlés fő, egyedüli tárgya felett nyilatkozni, szűkségfelettinek tartom. Erdély Magyarországhoz való kapcsolását akarja a Felső, igényli egy nagy nemzet, s mint a birodalom ügyei kiegyenlítésének első lépését óhajta mindenki, ki Austria történelmi jogán alapult nagy hatalmi állását biztosítva látni kívánja. De ha föl sem tudom tenni, miszerint tekintélyes erő hazánkban találkozzék, mely a jelen állás ily szűkségetlenek ellenszegtőljön; kötelességünk marad mindezenetre úgy elkészülve állni, hogy a mit törvényes jogunk, a birodalom megállított alapelvei megkívánnak, egy leszállított hatalom, tehetetlen, de lehet sértő mozgalmak ellen oltalmazni képesek legyünk.

Felséges urunk kegyelmes parancsa nekem is itt szerepet juttatott, melyben mig a felsőbbség bizadalma támogat, meg e nemes megye szívessege segít: működni kötelességemnek tartom.

Az idő felemészto ereje kiritkította azon férfiak sorát, mely alkotmányunk szabad mozgalmak dicső erejét képezte, és az elbomlott phalausz itt-ott elmaradt harcászai már csak utmutatói lehetnek, a tespedés időszakától késeltett fiatalág fejlődésének. Én is a megrikult csapatnak, egyik igénytelen tagja, körültekintve magam, látom, hogy régi bajnokaink hiányoznak, de kiismerni nem tudom: kik fogják ezeket pótolni.

A kérlelhetetlen halál mellőlem is elragadta azon erőt, mely támaszom, mely útmutatóm volt; biztam én ennek lángesében, biztam hajthatatlan jellemében, melyet nem tántoríthatott egy zordon hatalom fenyegető tekintete, nem a tulzó elragadtatás mérge, ott, a hol házaja, jövője forgott kérdésben. És elvonultak azon sötét fellegek, melyek nagy nevét a nemzet előtt fedték, de arra vonultak, hol hazafi lelkesedésének egy nagy, egy üdvös térnek kellett volna nyílnia. Az idő nem vár, és virágjában elhervadt azon erő, mely barátjainak reményessége, hazánkban bizodalma, sőt még a külföld előtt is tekintet volt, melyben e válságos perczben kis hazánk egy lelkes, és higgadt vezérre talált volna.

„Életem utolsó perczéig imádot hazámnak szenteltem (végrendeleteinek szavai): s ha a balsors felvirulását hogy érjem, nem engedi, tiétek a feladat azon törekedni, hogy poraim egy dicső nemzet, egy boldog haza kebelében nyughassanak.” És én uraim, ha elfelejtethetetlen emlékeztető néhai testvérbátyám nagy tehetségei örököse nem is lehetek, örökölni akarom szívét, mely utolsó leheletéig hazájáért dobogott. És itt e t. gyülekezet színe előtt fogadom, hogy végrendeleteit szemem előtt tartva, minden tehetséget, minden erőmet arra fordítom, hogy e nagy lélek porai egy dicső nemzet, egy boldog haza kebelében nyugodhassanak!

— Főispán ő mltga beszéde után e megye 1861-ki alkotmányos főbirája b. Inczédi Zsigmond ő mltga következőleg szökött:

Méltóságos báró főispán ur! 1862-ben, midőn én, és hivatalársaim állásunkról leléptünk, nem akarván résztvenni, azon bürocratikuss rendszerben, mely akkoron alkalmaztatott, s melyről most elhangzott remek beszédekben oly alapos itéletet mondott a mltgós báró

főispán ur, akkor szívünk reményébe vetett azon erős hittel tértünk tűzhelyeinkhez, hogy a kísérletek kora le fog járni, s az uralkodó Felső, mint igaz bíró, fog végre a tusakodó pártok közzé lépni, s elégtételt szolgáltat a magyarok alkotmányos jogérzetének, tudván azt, hogy csak a hozott törvényekhez szilárdon ragaszkodó polgárok büszke szolgálhat a trón legbiztosabb támaszául.

Az uralkodó Felső kegyelmének e nagy napja megérkezett, s szívünk örömmel telik el, midőn méltóságodat, mint megyénk alkotmányos főispányát, megyei választmányunk élén tisztelhetjük.

Örömlünk kétszerezni, ha megfontoljuk azon remek beszéd alkotmányos, és felvilágosodott elméletét, melylyel méltóságod a mai gyűlést megnyitotta.

Tisztelet, polgári szabadság, jó indulat és testvéri szeretet leng át azon az országot lakó nemzetiség irányában, s mindezt megkoronázza azon önértzet, melyet minden magyar szívében hord, midőn bátran hívja fel a népeket, hogy vele a közös szabadságban osztozzanak, s nyílt programjával, melynek célja a polgári szabadság állandó biztosítása, senki előtt meg nem pirul. Méltóságos főispán ur! méltóságod az alkotmányos élet régi gyakorlatán ment át, s multja tanu bizonysgot tett arról, hogy szélsőségek által el nem ragadtatva a hideg megfontolás utján halad.

Azon eszmék, melyeket megnyitó beszédében kifejtett, minden alkotmányos polgár szívében visbangra talál. Engedje az ég, hogy a közös szabadság alapján legyen egyetértés hazánkban, s méltóságod bölcs kormánya alatt ezen nemes vármegye is a jóllet és felvirágzás útján haladhasson előre.

Erőt kívánunk méltóságodnak e nemes feladat megoldásához, s hálát adunk ö cs. kir. apostoli Felsőnek, hogy vármegyénk élére ily köztisztelőben álló férfit küldött ki. Éljen soká méltóságod.

Ezután az erdélyi régi szabadelvű párt első rangu capacitása Zeyk Károly tartott igen szép beszédet, melyben a conservatív párt régi vezérének felvilágosodott s szép eszméit osztja, s örömmel reméli, hogy főispán úr maga is mind végig hiven megoldandja küldetését azon nagy politikai cél felé, mely a magyar korona egységét, integritását, s felelős és parlamentarista kormányát hozandja meg.

Ezután a megye id. főjegyzője lelkes szónoklatban üdvözlé a főispánt.

Utána az alkotmányos érzelméről s szép talentomáról ismert román hazánkfi Hosszu József mondott egy szabatos beszédet, melyben kiemeli, hogy a kormányok többször megtámadták hazánk alkotmányát, kívánván azt megsemmisíteni; de az uralkodók bölcsesége mindig végetvetett a merész és igazságtalan kísérleteknek, az uralkodó Felső igazat tett most is, s vajha a románok is megfontolják azt, hogy a törvény szent és örök tulajdona az országnak, míg az octroyk adhatók s visszavehetők.

Ócsvai Ferencz jegyzőkönyvileg kinyilatkoztatni indítványozza, miképp a főispáni megnyitó beszéd emelkedett e-zmért a megye egész bizottmánya teljes szívéből osztja.

Az indítvány egyhangulag elfogadtatik. Hosszu József indítványozza, hogy miután e megye statutorius jogánál fogva 1861-ben meghatározta, hogy a jegyzőkönyv magyar és oláh nyelven vitessék, ezen határozat most is vétessék teljesedésbe. Elfogadtatik és a főispán ur azonnal az indítvány értelmében intézkedett.

Ezzel a központi bizottmány 20 száma tagból egyértelműen kinevezetett, s a gyűlés clozott, miután báró főispán ur meghívta a birtokosságot más napra magán színezett tanácskozára, az út-készítés kérdésében, a mi most a népet túlterheli.

Román lapszemle.

A balázsfalvi értelmiség — miut a „Concordia“-nak levelezője írja — a közlelebről fejlődés indult események folytán, nemzeti érdekei iránti aggodalmával St. S. érseket megkérte, hogy a teendő meghatározhatása végett egy közös értekezletre alkalmat nyújtson. Solutin érsek ezen óhajtott értekezletet saját elnöklése alatt múlt hó 21-én meg is tartotta, melyre Balázsfalván minden értelmisége (egy világit kivéve) megjelent. Teljes szabadság- és bizalommal, de egyszersmind a tárgy fontosságának megfelelő komolysággal egyhangulag abban állapodtak meg: hogy ők a kolozsvári országgyűlésben részt nem vehetnek a nélkül, hogy a tróntól nemzeti főnökeik buzgalma által nyert, s császár ö Felső által szentesített nemzeti jogokat ne veszélyeztetnék. De hogy sorsuknak a közlelebi események fejlődéséhez mért elhatározásában mégis befolyással legyen, a nemzet képviselői gyűlének össze egy nemzeti conferentiába, hol a nemzet emelhesse fel illetékes szavát, határozzon és terjessze elő: mit lát legszükségesebbnek jövőd sorsuk s fenmaradásuk biztosítására?

E végből megbízták metropolitájukat, hogy a szebeni g. n. e. érseket egyetértésbe téven magát, ezen óhajtott conferentia megtartását eszközölje.

E megbízás folytán St. Solutin ur felhívja b. Siagunát egy külön expressus által küldött levélben a közreműködésre. E levelet mi — a hosszadalmas-

ság kikértelése tekintetéből — lényeges kivonathat adjuk, mint következik:

Kegyelmesség!

Hogy minő nagy veszély és válságos időkbe jutottak nem csak hazánk autonómiaja, hanem nemzetünk azon polgári és politikai jogai is, melyeket az 1863-iki pozitív törvények által nyertünk, s melyeket ö Felső szentesített — és ha ezek vagy merőben ignoráltak, vagy mint 1848 előtt, a magyar aristocrazia kegyelmére bízottak — üszinte szívbeli szomorúsággal láthatjuk mindnyájan, kitűnően azon decretumból, mely 1863-ki országgyűlést váratlanul feloszlatta és az 1791-ik XI. törvény alapján egy újat hív egybe Kolozsvárra, csupán az unio kérdésének tárgyalására.

Ezek következtében azon nehéz és életkérdés merül fel nemzetünk népe: mit kell tennünk? Én azt mondom, hogy e tekintetben ha valaha, most van szükség a legszívélyesebb egyetértésre. Előpatakáról visszatérő utamban nem találkoztam kegyelmességgel, csak hallottam, hogy Bécsben volt. A haza ügyében? és mit végzett az új fordulatra nézve? mi nem tudjuk. Gyors visszatéréséből csak azt következtetem, hogy a tárgyak, melyek iránt véleményét kellett adnia, nem lehetnek kedvesek.

Hanem most „ardet Ucalegon“, s mint mondom, az új országgyűlés összehívása által hazánk autonómiaja, valamint nemzeti jogainak és nyelvének annyival nagyobb vérsbe szorítottak, hogy ha figyelembe nem vesszük, vagy a magyar aristocrazia kegyelmére bízuk, mert minden hatalom az ők kezükbe ment át s az 1848 és 1861-iki főispánok fogják vezetni a választásokat, s a censust fölemelvén, a románok kétségkívül kisebbségben maradnak; és ha nem is fogjuk a kolozsvári zászlókon felírva látni „unio vagy halál“, de a nagy erkölcsi nyomás és erőszak, valamint a magyar ifjúságunk a karzatokról ordítószái el nem maradnak, s az unio, mint 48-ban, proclamálni fog.

Ily szomorú kilátások közt azon égető és mentő kérdés merül fel: mit tegyünk? Fogunk-e a november 19-diki országgyűlésben részt venni, vagy sem? S ha igen, mit fogunk ott tenni és követelni?

Aztán megírja ö exca, hogy ezen élethálakérdés vezette hivat arra, hogy öt egy particularis értekezlet megtartására kérjék, melyet ö 21-kén meg is tartott saját elnöklése alatt, és itt nyert kifejezést egy általános nemzeti congressus megtartásának óhajta. Kijelentvén továbbá, hogy a román nemzet főpapjai eljárásáért a felelősséget magára vállalván, nem tartja szükségesnek a kir. főkörmány előleges engedélyét kinyerni, hanem csak egy közös adrebbé nem értesíteni.

Ö — ugymond — amaz emlékezetes october 20-ra határozta, mihezkepest fölcsúljia Siagunát, hogy ö is társulva, közegyetértéssel a nemzet által óhajtott conferentiát tartásuk meg, s a kir. főkörmányszékhez teendő feltérjesztésben jelentsék ki, hogy mig e tárgy a nemzeti conferentián meg nem vitattatik, addig az erre vonatkozó teendőkben részt venni nem fognak.

E levelet a balázsfalvi tudósító is kíséri némi fohászokkal.

Kül- és belföldi levelezés.

Naszódvidék, october 3.

A naszódvidéki oláh intelligencia sines megelégedve a dolgok új fordulatával, általános tisztviselőkből állván, nagy fizetéseiket, s a még nagyobb diurnum s más egyéb sportulajukat féltik.

Több, mint három hét óta folytonos értekezésben vannak, s naponta heves és hosszas vitákkal farsztották magukat, mig végre megállapodtak abban, hogy ö Felsőhöz egy kérelmet irjanak, melyben a következőket kéri:

- Unio ne legyen, inkább
- Naszódvidéke csatlakassék Bukovinához.
- Állítsassék vissza a határröri szervezet.
- A revindikált havasok dassanak a nép birtokába.

Azt hiszem ez utóbbi tétel azért foglal helyet a kérvényben, hogy ürügy legyen arra, hogy a népróvatat útján a kérvényező küldöttség uti költségeit fedezze, minthogy ily ingerek nélkül a nép nem örömet hozza pénzét corifensainak rendelkezése alá.

A kérvényt Bécsbe vivő deputatio tagjai a következők: Lika Miksa, Porcias Florián, Buzdug, Natai Basil, s ezeknek vezetője Pop Macedon, szamosujvári prépost.

E küldöttség múlt hó 22-ken észrevételül külön-külön fel is indult. Hogy minő eredménnyel fog járni? az a jövő titka.

Hogy a fenebbiekben kívül mi mindent tehetek a kérvénybe? azt tudni nem lehet; mert egész eljárásukat oly titokban vitték, hogy a beavatottakon kívül másokhoz alig szivárgott ki annyi, a mennyit megírtam.

X.

N.-Szeben, oct. 3.

Minden hosszabb prolog nélkül értesitem önt, hogy a tartandó értekezletre (conflux), mely az országgyűlési követeknek lesz utasítást adandó, hosszadalmas előtanácskozások után itt is megtartott, a választó gyűlés, melynek eredménye az ugynevezett kormányfőfiának kedvezett, a mennyiben Rannicher és Zimmermann, ezek meg nem jelenése esetében

pedig mint substitutusok Schneider (Oberstacsan-vált), és Heinrich Schmidt lettek megválasztva. Két párt van és volt ez alkalommal is Szebenben. Egyik az említett kormányfőfiak párja, kiknek mindenestre sajátoszerű combinatiojuk van, midőn egy kormány pártjának nevezik el magukat, holott éppen azon kormány nyilvánítt akarátja ellenében, egy az az által elvetett rendszer hívei akarnak maradni, mint ők mondják, következetességből. A másik párt névszerint a fiatalabb polgárság és az e székhöz tartozó vidék a „tények logikája“ következtében szakaszta a kiábrándulásra elég hosszú szabott multtal, örömmel sietne alkotmányuk következetességgel védett sánczai közé; a mint ezt már nem egy fiatalabb száz polgártól volt alkalmam hallatni. Már több nappal ezelőtt igen élesen foglalkoztat a mai választás e várost, a ha az említett „Regirungs-Manu“-ok a választást szabályozó regulatív pontot mellőzve a re: des 6 követ helyett 50-nem nem küldenek, bizonyára a conflux Szeben részéről egészen más egyénekkal találkozik. Így azonban a vidék, mely falvakait csak két követet küldhetett ide, szélsésképp minoritásba maradt s jelöltjei (mint hallám: Kap (senator) és Foss (girlsani luth. pap) az említett mesterkedés áldozatai lettek.

Schneider orator (most lett a „Ferencz József rend lovagja), ugy is mielőtt ez utóbbiak nézetük nyilvánításához juthattak volna, egész bizodalommal említ fel, hogy hisz, miszerint senki sincs, ki a két candidáltak érdemeit ne ismerné, s méltányolva azokat bizalmával mást ajánlkozna meg. És az 50 szavazat csakugyan döntött. Az ellenzék, mely csak egy lelkes vezért nélkülöz, előre elhatározott oppositiojával, (mint tanácskozás előtt hallám, így szóltak: „ha többet nem tehetünk, legalább oppositiot képezzünk, hogy lássa a világ, hogy az eredmény nem a mi akarattunk“) kisebbségben maradván azon vigasztal hagyta el a tanácsbázat, hogy a választottak „tán kinyitják szemüket, s nem usznak az árral szembe.“

Valóban nem egy rosszaló szót hallhatni itt az ilyen eljárások ellen, s magamat is nem egyszer figyelmeztettek már vitáink alkalmával, hogy ne téveszsem össze a száz nemzetet azon kormányfőfiakkal. Mindenesetre jellemző észrevétel. El nem mulasztatom még megemlíteni azon sajátoság elzet, mit közlelebről egy falusi száz csinált. Ugyanis egy jó emberünk azzal rémitvén ö, hogy ha a magyar uniohoz csatlakoznak, a magyarok elveszik törvényeiket, egész flegmával így felelt: „mégis inkább az oroszlan egyen meg, mint a farkas.“ (A száz az oroszlan alatt a magyart, farkas alatt az olábot értvén.)

Különfélék.

Ö cs. kir. apostoli Felső névnapját a polgári és katonai méltóságok részvéte mellett a város lakói a piaci nagy templomban ünnepele meg.

— Dobokamegye bizottmányi gyűlése october 12-kén lesz.

— Az egyik oláh lap a következőt írja: „Tisza Kálmán miután Deákot Magyarországon meglátogatta, meglehet néhány főemberrel eljön az erdélyi választásokra befolyást gyakorolni. Valjon ezek bivatva vannak-e Erdély államügyeibe avatkozni? stb.“ — Furcsa fogalma lehet azoknak az uraknak Magyarország integritásáról!

— Szász-Régenben a közfigyelmet egy különös eset foglalatokodtatja, melyről levelezőnk miután a dolog hivatalosan nines meg constatirozva — minden felelősség nélkül tudósítja lapunkat, s így nagyon természetesen mi is e hírek megmegerősítését várjuk. Az eset a következő: Emlékezhetnek olvasóink, hogy évekkal ezelőtt Szász-Régen környékén egy Lupuj Serban Farkas nevű gazdag oláh birtokosra rablók törtek, s a töle erőszakkal mintegy 13 ezer forintot raboltak el arany- és ezüstben. Az akkori tisztviselőseget a legszorgosabb nyomozása se vezérelhetette a tettesek nyomába, s ezek annyit gyanítottak, hogy nem közönséges emberek vihették végre a rablást. Ez eset után hosszú évek teltek el s a dolog már csaknem feledékenységbe ment át. Legközlelebről azonban a Tordamegye felső kerületi törvényszékéhez egy feladás ment, mely a Lupuj Serban Farkas rablójának egy ismeretes román agitátor „lovagot“ állit, (kinek nevét a hír valóslásáig nem közöljük, ne-hogy tévedés esetében ártatlan embert sújtsan a vád). A feladó, mint mondják, egyenesen a lovag ur neje és anyósja, kiket a vádlott elűzött házától nem régebben. A lovag ur a rablást a feladás szerint apja és testvéreivel hajtott végre, s hivatkozik a feladó lovag kezén egy sebhelyre, melyet Serbánt fejszéssel tördelték agyba föbe. A lovag után kimentek már a zsandármok, s ha e hír való, akkor eddig bizonyosan kézre is kerítették. E hír nagy sensatiót csinálhatott azon környéken, annyival is inkább, mert lovag ur, mint tudjuk, jelen-tékeny állásban van. Levelezőnkől bővebb tudósítást várunk.

— A pesti nemzeti színháznak egyik igen jeles tagját szerződtette Follinusz a dráma és vigitékhöz, ez Timár János.

— Elég nagy a magyar királyság, hogy jól elférhessünk mindnyájan egymás mellett, a nélkül, hogy valamelyikünknek feladni kellene.

— * Kriegsau ministerialis osztályfőnök az államministeriumban a cultus s közoktatás osztályát vette át.

— * A „Wanderer“ azon versiot jegyzi fel, hogy gróf Pejacsevics László lesz horvát udv. kanczellár.

— * Missouriban nem rég Andreás Dániel, glencoei pósta-igazgató, kivégezte magát. Hátrahagyott övállomásától kiltint, hogy nyolcz év előtt megölt egy kaliforniai személyiséget, s 10,000 ft sterlinget rabolt el töle aranyban; nem sokára két saját gyermekét ölte meg, s felesége meggyilkolása is szándékában volt. Azon felül hivatalának gyakorlata alatt többször sikkasztott el pénzes leveleket. Ezen öngyilkos becsületességéről azelőtt senki sem kétkedett.

— * A „Debatte“ jelenti, hogy ellene csakugyan sajtópör van inditva. A vádiratot már megkapá s oct. 10-dike tüzetik ki a végtárgyalás határnapjául. A vádlelelöl következőket közli: A „Debatte“ 257. számában egy cikk jelent meg e cím alatt „A kormány hét főbűne“, mely izgatást foglal magában; helyesel némely törvénytelen tényeket s így a bünt. törv. 300. és 305. §-ának sulya alá esik. Az államügyész a 305. §-us ellen elkövetett vétséget lát azon sorokban, melyekben a felkelést, sőt felségárulást szent jognak nevezi, s a magyar korona polgárainak alattvalói viszonyát a legitim császárhoz és királyhoz pusztán csak szerződési viszonyban állítja fel, erősítvén, hogy ha az egyik szerződő fél kötelezettségét nem teljesíti, a másik fel van mentve.

Az izgatás és fondorkodás vádja azzal indokoltatik a vádlelelben, hogy a cikkíró, egy törvényt iszonyatosnak rajzol, s így gyalázással illeti azt; továbbá a korábbi államminister, mostani legfőbb törvényszéki elnök Schmerling ur ö excellentiájának hivatalos működése oly módon jellemeztetik, hogy ezen államfél ellen elkövetett bűség-megszegéssel vádolatik, mint a ki felségáruló módon a trón és monarchia legitim alapját megtámadta volna, s ezzel szenvedélyes modorban a cikkíró gyűlölségre és megvetésre izgatott, minek következtében a bünt. törv. könyv. 300-dik §-ának sulya alá esik.

Politikai hírek.

Austria. Bécs, oct. 2. Biztos adatok szerint holnap hivatalosan közzétetik részletes kimutatása az államháztartás kezelésének, a f. évi három évnegyed alatt, mely annyira meglepő eredményt mutat fel, hogy a birodalmi tanács által történt 27 milliónyi lerovásokon fölül már csak kilencszázszázret tesz a kiadások összege, mely mennyiség a következő három hónap alatt bűségesen ki lesz egyenlíte.

Az „Ind. belge“-nek egy bécsi tudósítása, valószínűséggel látszik megközelíteni az igazságot. E lap ugyanis közli az új kabinet egyik tagjának beszélgetését egy északi hatalom követével. Az osztrák államférfi így szólott: „Az, mit velencei kérdésnek neveznek, nem létezik Ausztriára nézve; vagy ha léteznék, csak annak bebizonyítására szolgálna, hogy — egyéb érdekekről nem szólva — a legnagyobb fontosságu strategiai indokok soha sem engedik meg Ausztriának lemondani Velenczéről, anélkül, hogy egyszersmind le ne mondana tengeri existentiájáról a földközi tengeren. Az ily javaslatra mindig non possumus-sal felelné Ausztria, következöleg az ugynevezett velencei kérdés csak kard által lehet megoldható. — A mi Olaszországnak Ausztria általi elismertetését illeti — folytatá az osztrák államférfi — ez más dolog. E tekintetben nines tulajdonképen egyébről szó, mint lemondani az új olasz királyság javára bizonyos jogokról, melyek Ausztriát a zürichi békekötésnél fogva illetik. Olaszország elismerése annyit tenne, mint lemondani azon jogokról, mit azonban Ausztria nem tehet megfelelő kárpótás nélkül.“

Angolország. London, sept. 28. Hogy Ausztria csak a tulerének engedett, midőn a gasteini conventiót megkötötte, a „Times“ bécsi levelezője szerint a következő tényből is kiltünk: „Augustus elején,“ írja, „az osztrák minisztertanácsban azon indítványt tetették, hogy a porosz februári követelményeket vissza kell utasítani, és Schleswig-Holstein és a német szövetség jogait fentartani. — Az eszme a tagok többségének tetszett, s indítványozták, hogy Csehországban és Galicziában egy hadsereg tartassék készen. Azonban a költségvetésből kiltint, hogy e rendszabály 60,000,000 forint külön kiadást eredményezett volna. — Larisch gróf kinyilatkoztatta, hogy képtelen ez összeget hadi célokra előteremteni, és Blome gróf ennek folytán parancsot kapott a császártól, hogy engedjen Bismarcknak. A Schleswig holsteini kérdés még távol sines megoldva, s kétség kívül ki fog tűnni, hogy Poroszországnak nehéz lesz Ausztriával Holsteinra nézve megegyezni.“ A „Morning Post“ által felhivatalos hangon hozott közlemény a francziák lassankénti visszavonulásáról Rómából az itteni franczia követségi palotából származik. Az attachék meg vannak ott gyűződve ennek igaz voltáról, s miután a tegnap esti „Moniteur“ hasonló értelemben nyilatkozik, helyes a föltevés, hogy a franczia kormány BCMA lassankénti kiltítésére el van hatá-

rozva, vagy legalább ezt el akarja hitetni a pápai kormányval.

London, oct. 2. Az elfogott fenianok ellen emelt vádban (a per Dublinba vitetik) a többi közt az mondatik: A perbe fogottak vádoltatnak, hogy az aristocrazia ellen s főleg Leinster herceg ellen, kit az összeesküvők különösen szemeltek ki áldozatul, gyilkos merényeket készítettek elő. E czélra két hét óta 2000 lándzsa készítettet, s Amerikából 3500 darab fegyver és pénzösszegek érkeztek.

Franciaország. Páris, sept. 28. A megintés, melyben az esti „Moniteur” jónak látta nyolcz nap előtt Couza herceget részesíteni, nem tévesztette hatását. A román kormány, melynek nagy érdeke Franciaország jóakarát megtartani, külügyminisztere által egy iratot szerkesztetett, s azt elküldötte a francia kormányhoz. Az aug. 15-diki eseményekre nézve egészen ártatlan akar lenni, rossz emberek és hitetlen szomszédok szították az egészét. — Mint a „France” tudni akarja, a francia őrség Rómában a jövő hónap végével egy zászlóval fog kevesbbiteni. — A ma esti „France” egy egészen különös cikket közöl. Ebben bizonyítatik, hogy a világ egy országa sem bír oly jeles hadsereggel és kintinösen szervezett pénzügyekkel, egyiket sem lakja oly harszavú nemzet, bensőleg egyik sem oly egyező, egyik sem oly ment a bénító elemektől (Magyarország, Lengyelország, Velence, Posen, Irland), mint Franciaország. És III. Napoleonnak még sincs más vágya, mint az európai béke fentartására és megerősítésére közreműködni. Ez hallatlan a népek történetében, és a császári Franciaországnak van megadva, ily nagy politika példáját adhatni. E cikkek kell, hogy gondolkodásra adjon okot, és az ember kísértetbe jön fűteni, hogy a kormány nagy érdeke kitüntetni, miszerint a gasteini conventio ügyében kibocsátott köriratnak nem volt más czélja, mint az ország iz-

gatott közvéleményének eleget tenni. A porosz „Provincial Correspondenz”, tehát tudni látszik, hogy mit tesz, midőn jelenti, hogy a porosz kormány nem érezte magát inditatva a nyugoti hatalmak körleveleire felelni. — A nevezett Drouyn de Lhuys-hoz közel álló lap megerősíti azon néhány nap óta forgalomba hozott híreket, a porosz és francia kormányok közötti jó viszonyokról. A dolog még nem elég világos, s valószínűleg csak később lesz lehetséges a császárság jelen politikáját megérteni. — Jövő hónapban lesz a pápai kormány körülből egy zászlóalj újon toborzott katonasága, s ennek megfelelően a francia kormány, egy zászlóalj fog római őrségéből hazarendelni. Igyekeznek a szeptemberi szerződést lelkiismeretesen teljesíteni, s nem akarnak elmaradni az olasz kormánytól, mely szövetségese loyaltásában bizva járt el.

Olaszország. Florencia, sept. 27. Lombardiában az ottani választók jelszava: „Velence”, s alig léphetne fel ott jelölt, ki nem nyilatkoznék oly politika mellett, mely Velence közeli megszerzését helyezze kilátásba. — A mi Velencét illeti, mely a lombardiai választási reclame-okban nagy szerepet játszik, Lauenburg eladása Ausztria részéről mindenesetre azon reményt keltette föl, hogy a bécsi cabinet kész lesz ily alkut kötni Velencére nézve is. Oszták érzelmi lapok megczáfolják, hogy bizalmas nyilatkozatok tettek volna e czélból s ebben tökéletesen igazuk van. Az itteni cabinet ép oly kevéssé fogja megragadni a kezdeményezést, mint a bécsi cabinet; az erre vonatkozó kísérleteket a francia vagy inkább angol diplomatiának hagyják, s ezek ily tárgyalásokra alkalmasabbak, és talán némileg érdekükben is áll.

Florencia, oct. 3. Az „Italia” hétfői száma megerősíti, miszerint Franciaország az olasz cabinetet hivatalosan értesíté azon szándékáról, hogy a római terület kiürítését haladéktalanul megkezdi.

Németország. Berlin, oct. 2. A „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” írja: Azon hírlapi tudósítás vagy hírlapi gyanítás, hogy Bismarck gr. a francia kormánytól megnyugtató nyilatkozatok által igyekvendik azon benyomásokat elmosni, avagy szelidíteni, melyeket a gasteini egyezség idézett elő, — alaptalannak, jőzanész elleninek kell nyilvánítni. Mire valók volnának a felvilágosítások oly cselekményre nézve, a mely minden részlete szerint a nyilvánosság előtt áll, s a mi nem, azt maga mondja ki? A Francia és Poroszország közötti jó egyetértés megzavarodásának jővendőse szintén alaptalan. Sőt inkább azon tény, hogy a jó egyetértést Drouin körjegyzéke nem zavarja meg, csak a jó egyetértés szilárdsága melletti bizonyítéknak tekinthető. Ugyan e lap valótlannak nyilváníja azon hírt, mintha Kendell is elutazott volna Párisba Bismarck gróffal, a mi által — ugymond — minden az ezen utazással összefüggésbe hozott conjecturalis politika magában elenyészik.

Ujabb. Páris, oct. 1. Bismarck ideérkezése után néhány napot itt töltend, mielőtt Biarritzbe menne, a hol a császár oct. 10-éig marad, s így találkoznai fog vele a porosz miniszterelnök, kinek elfogadtatása bizonyosan igen szíves leendő, mert tudva levő dolog, hogy Bismarck itt mindig persona grata volt. A hírlapok, még a „Mem. dipl.” is rendre jelentik a francia csapatok lassankénti kivonulását, mint magában érthető dolog. Az olasz parlament összeülése után majd még más dolgokat is jelenthetnek, a mit most még hihetetlennek tartanak. Bach bárórol úgy hallani, hogy nem annyira beadtta, mint kikapta elbocsátatását, állítólag azt vetvén szemére kormánya, hogy nem igyekezett eléggé Rómában Bécsnek megkedveltetni.

Bécs, oct. 4. A „Gen. Corr.” írja,

hogy Hübnér b. kinevezetése római nagykövetté, megtörtént ténynek tekinthető. Bach a napokban visszatartatik Rómába visszahívását átnyújtandó.

Berlin, oct. 4. A mai „Nordd. A. Ztg” meghazudtolja a Zedlitznek Schleswigbéli állítólagos visszahívásáról elterjesztett hírt. A „Prov. Corr.” meghazudtolja a Bismarck utjával összeköttetésbe hozott külön czélok és alkudozások felől terjesztett híreket.

Páris, oct. 3. Éppen most érkezett római hírt érdemlő magán tudósítások szerint D'Andrea bibornok megfosztatott minden hivatalától és méltóságától.

Florencia, oct. 2. Róma kiürítését illetőleg, Freilhard vicomte értesítette Lamarmora miniszterelnököt, hogy a római udvarral létesített kiegyezkedés folytán a határokat római seregek szállják meg, s a francziák Rómában, Viterboban és Civita-Vecchiában fognak központossítani.

Lissabon, october 2. A király három francia fregatte kíséretében utnak indult Bordeaux felé.

London, oct. 3. Dublinban az elfogottak közül ötten el fognak ítélteni, mint fegyveres bűnösök. Corkban és Ulsterben ujabb elfogatások fordultak elő.

Távirati tudósítás a bécsi börzseről.

October 4 délut.: 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 70.40.—5% Metalliques 100 frt 66.90.—Bank-részvény 776.—Hitelintézeti részvény 200 forint 172.60. London 10 ft st. 100 ft 23 1/4 kr 108.50.—Ezüst 107.75. Cs. kir. arany 5.17.—1860. kölcsön 86.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS. Hirdetmény!

(280)

(2 2)

A cs. kir. Sorsjáték Igazgatósága Bécsben, ezennel megnyitja a IX. dík nagy Pénz-nyeremény-sorsjátékot, melyet Ő cs. kir. Apostoli fölsége tudvalevőleg, kizárólagosan a nyilvános hasznosságok és jótétemények érdekében, kegyelmesen elrendelni méltóztatott.

Ezen már az 1866-dik év januárius 9-dik napján kisorsolandó IX. dík Pénz-sorsjáték a Részvényesek érdekében egy igen előnyös Játék-tervvel rendeződött be, melyet is az 1-ső főnyerő 80000 frt., a 2-dik 25000 frt., a 3-dik 10000 frt., ezenkívül két nyeremény 5000 forintjával, három 4000 frt., négy 3000 frt., husz 1000 frt., huszonnyolcz 500 frt., harminczkettő 200 forintjával sat. sat. összesen 300000 forint nyereménnyel állapították meg.

A tiszta-jövedelme ezen Nagy-sorsjátéknak, felsőbbhelyi határozat következtében akként osztott be, hogy: fele a bécsi zene-barátok egyletének a Conservatoriumok érdekében, egynegyede az 1848, 1849 és 1859-ki hadjáratokban, a cs. kir. hadseregéből sebesült és elesett övegyei, meg árvaifölsejlesztésére, egynegyede alapítványra egy kő-segélyezésnek: fő-tisztek, katonai hivatalnokok és katonai gyakorlók, szükségben szenvedő árvaifölsejlesztésére, övegyek részére használtassék fel.

A sorsjegyek kaphatók: a cs. kir. sorsjáték pénztárainál, kis ügynekeinél a cs. kir. adó- valamint más hivataloknál is; — alólírt osztályzat azonban szívesen ajánlkozik, kereskedők, cs. kir. nagy- és kis dohány-árusoknál, kik is ilyenmí sorsjegyek elárúsítását akarják eszközölni, a következő különös feltételek mellett sorsjegyeket küldeni:

Azok, közüllök, kik már előbb foglalkoztak a jőltendő birodalmi sorsjátékkal, föl-hivatnak ezennel ujabb működésre.

Az árusoknak a sorsjegyek, nyomtatott s tíz darabot tartalmazó egy egész papír-szeletben szolgáltatnak ki, tetszés szerinti összegben, de kevesebb mint egy egész, nem lehet.

El nem adott sorsjegyek a huzás napján, de mindenesetre még az előtt, vagy a sorsjáték-osztályainál tétetődnek le, vagy pedig postán küldetnek vissza.

Az eladási-járulék a következőleg alapított meg:

1-től 20 darab sorsjeggyig a járulék 20 uj krajczár
1 „ 20 darabon feljűl 40-ig „ 25 „ „
1 „ 40 „ 100-ig „ 30 „ „
és minden az első 100 darabon feljűl, minden darab sorsjeggy 33 uj kr. járulékot kap.

A sorsjegyek magasabb árban eladása, mint mennyi reá nyomva van, tilos. Minden a birodalmi sorsjátékot érdeklő, alólírt osztályzathoz intézendő átiratok Bélyegmentesek.

S ugyan ezek, valamint sorsjegypénzek az előirt czímmel ellátott borítékban, ugy továbbá: minden viszont feleletek, a föladásnál és kivételnél Bérmentesek.

Mintán a jőltendő birodalmi-sorsjáték hivatalos kezelés és a cs. kir. sorsjáték-alapítóból biztosított állalat, ugy előirt szabály, hogy a sorsjeggy-árusok a sorsjegyek átvételénél egy ezek értékének megfelelő biztosítékot bétgyenek. Ezen bétgyek csak is készpénz, avagy értékpapirokban történhetnek, melyek nyugtáztatnak és a sorsjeggy-számodások tisztázása s lezárása után, az adott nyugtát bevonásával, vissza szolgáltatnak. Zálogos biztosítékok, terjedelmes eljárásainál fogva, nem alkalmasok az elfogadásra, váltó-izletben pedig különösen nem bocsátkozik semmi esetre az alólírt osztályzat. Ellenkezőleg, egy hiteles bécsi kereskedő-ház által, fizetési-jótállással ellátott írásbeli biztosítékot, a pénz-betétel helyett is elfogad.

Biztosíték-tétel vagy fizetési-jótállás fölmentések, kivételképpen csak is anynyiban történnek, menyiben az alólírt osztályzat maga az illetőkért kezekedett, avagy a körülményeknél fogva kezekedni fog.

A telyesen nyomtatott utasítás, mely minden, a sorsjegyek elárúsítását és befizetésének módját tartalmazza, a hol azonban különös figyelem fordítandó a 43-ik és 44 § vonatkozólag a nyeremények kifizetésénél 5% illeték levonások és elmellőzése a Bélyeg fölragasztásnak a nyert sorsjeggyre, mihez tartás végett, ugy továbbá az egész Játékterv, kaphatók az erre megbízott cs. kir. sorsjáték-hivataloknál u. m. Linz, Prága, Velence, Brinn, Lemberg, Buda, Triest, Grätz, Szeben, Temesvár, és Insbruckba, valamint a birodalmi sorsjáték osztályában (Salzgries N° 20) Bécsben, kívánatra díjtalan kiszolgáltatik.

A sorsjegyekért azonban alólírt osztályzathoz kell fordulnia, hova a bécsi sorsjeggy-árusok személyesen kéretnek megjelenni, szóbeli utasításokra.

A cs. kir. Sorsjáték Igazgatóságtól.

A közhasznú és jótéteményű Birodalmi Sorsjáték osztályzata.
Bécs, september hó 4-dik napján, 1865-dik évben.

NEM HIVATALOS.

Babos Sándornak óra raktára

belmonostorutca 192 sz. alatt.

Mintán rövid itt létem alatt a n. érdemű közönségnek több részben hozzám való bizodalmt teljes mértékben megnyerni szerencsés valék, bátorodom ezen-

tul is megfeszített szorgalommal, a n. érdemű közönségnek szolgálatomat, valamint a nagy és szép választékban ellátott óra raktáramat

egy évi jótállás mellett ajánlani.

Genfi zseborák:

	frt	frt
Ezüst henger (Cylinder) órák 4 és 8 köben másodperzei jármű és a nélkül	12	egész 16
„ „ 2 fedéllel 4 és 8 köben	16	— 18
Ezüst horgony órák 15 köben	18	— 24
„ „ kettős fedéllel	22	— 26
„ „ angol szerkezettű	25	— 34
„ „ remontoir (fűlül felhuzó szerkezettel)	28	— 55
Arany női és férfi henger órák	30	— 40
„ „ női és férfi henger órák kettős fedéllel, zománc és gyémánttal	45	— 70
„ „ horgony 15 köben	45	— 80
„ „ férfi horgony 15 köben kettős fedéllel	55	— 200

Ezen kívül ajánlom mindennemű bécsi inga — aranykeretes olaj festmény-nyel és schwarzwalddi falírámat. Különösen pedig ezüst és arany N° 2 és N° 3 óra lánczaimat, ugyszint vállalkozom mindenféle órák javítására egy évi jótállás mellett, hol is régi órák becszerelés végett átvétnék, megrendelések levél útján utánvétel mellett eszközöltetnek.

A n. érdemű közönség további pártfogásába ajánlja magát
(257) (8—12) BABOS SÁNDOR órák.

(299) **FOG-PAPIR** (1—6)

FÁCSZANYI ÁRMIN okleveles gyógyszerésztől
Pesten királyutca 43 szám alatt.

Legujabb és biztos hatású szer, mindennemű fogfájás, csúszos fej-fájdalom, arcz és fül szagatás rögtöni megszüntetésére.

Ezen kintűn hatása következtében már egész Európában legjobbnak elismert szer.

Kapható: e következő gyógyszerész uraknál:
Kolozsvárott: Wolff János és Engel József gyógyszer. uraknál.
Gyergyó-Szt. Miklóson: Szathmáry János, N-Szebenbe: Thallmayer, Brassóban: Jekelius Ferdinand uraknál.

Egy egész csomag ára használati utasítással 1 frt — kr.
fél — „ — 50 kr. o. é.

Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárott.
Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Marosvásárhelytől, Dobray Nándornál S.-Udvarhelytől, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefnél Károlyfejevártól kapható:

Das Staats-Recht des Königreichs Ungarn,
vom Standpunkte der Geschichte und der vom Beginn des Reiches bis zum Jahre 1848 bestanden

Landes-Verfassung, von D-or Anton v. Virozsil.
I. Band. Complet in 3 Bänden. 7 frt 50 kr.

Erdély nagyfejedelemség 1848-dik évi országgyűlésének jegyző- és irománykönyve.

Hiteles kiadás. Ára 1 frt.

Erdélyország nagyfejedelemségének

ujabb országgyűlési végzése

(Articuli novellares diaetales)

1744—1811

magyarosította s egy vezetéssel s némely külön jegyzetekkel világosította
dálnoki Incze József. Ára 2 frt 50 kr., kötve 3 frt.

Szász K. Lyrai Áloék. Nyugoti költőkből fordítva s összegyűjtve. Vörösbe kötve. Ára 1 frt 50 kr.

— Gyöngyvirágok. Nyugoti költőkből fordítva s újra összegyűjtve. Csinosan kötve 1 frt 50 kr.

Thiers A. Első Napoleon trónlemondása. Elba-sziget. Visszatérés. Fordította Kecskeméty A. Ára 2 frt.

— Waterloo. Ára 2 frt.

— I. Napoleon Szt.-Ilona szigetén. Ára 1 frt 20 kr.

Macaulay Th. B. Warren Hastings.

Lord Clive. India meghódításának története. Fordította Szász K. 2 frt.

Eötvös J. br. Gondolatok. 2 frt.

(301) (1—3)
Szilágyi Mihály
szíjgyártó

tisztelettel tudatja, a migos urrenddel és t. cz. közönséggel, hogy dúsan ellátott

SZÍJGYÁRTÓ-MŰ RARTÁRÁT
és műhelyét a gr. Rhédey-házból áttette b. tordautczába, a postabival helyisége tözsomszedságában levő boliba, hol mind új művekkel, mind kijavításokkal jutányos áron szolgálni leendő után is főtörékése.

(298) (1—3)
Felszólítás.

Kolozs megye Topa-Szt-király helységében az arányosított birtokossági öszves **korcsoma jogok** folyó évi Szt-Mihály naptól kezdve arverés útján haszonbérbe adatván, a birtokosság megbízásából felkértem Kőkösi Zsigmond és Lázár Ferencz esmeretlen korcsoma-jog tulajdonos urakat, vagy törvényes jogörökösseiket, hogy egy fél év lefolyta alatt ezen jogaik után járuló illetékeik átvételére, azonoságokat bétgyőzőit okmányokkal személyesen, vagy bérmentes levelek által alólírt helyt Topa-Szt-királyon jelentkezzenek, ellenesetben e jogaik élvezésétől elesnek.

Topa-Szt-király, october 5-én, 1865.
GYARMATY MOZSA.

(300) (1—3)
Hirdetés.

Egy művelt, német és magyar-nyelv- s írásban, valamint: a női munkák minden nemében egyaránt jártas fiatal nő, ki több éveig mint tanítónő működött: ajánlkozik valamely uri házból mint **nevelőnő**.

Ertekezhetni itt helyt Hilberth Károly ural, szappanyutca N° 331. vagy M.-Vásárhelyt Petri János tanár ural.

(294) (2—3)
A sétatérutczában egy szép és legjobb állapotban lévő, 11 szobából álló ház **jutányos áron** eladó. — **Akár házból jővedelemre nézve, akár bor és ser mérési helyiségre használva igen hasznos hely.** — Ertekezhetni íranta belmonostorutca 190 számú háznál lakó ifj. SZENKOVICH MÁRTON, alkuszszal.